

Osaamisen ennakointia

Ennakointiakatemian infotilaisuus 26.1.2021

Tutkimuspäällikkö Johanna Ollila, Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus

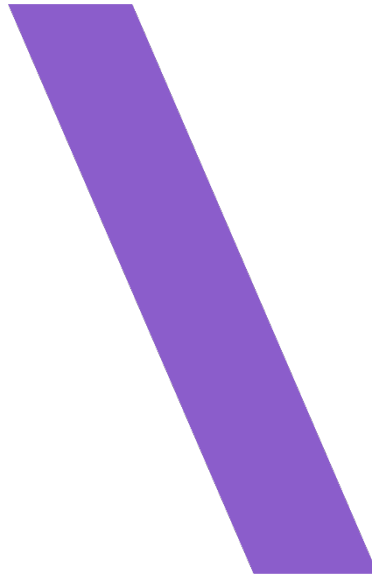

TURUN
YLIOPISTO

TULEVAISUUDEN
TUTKIMUSKESKUS

Osaamisen tarkastelu

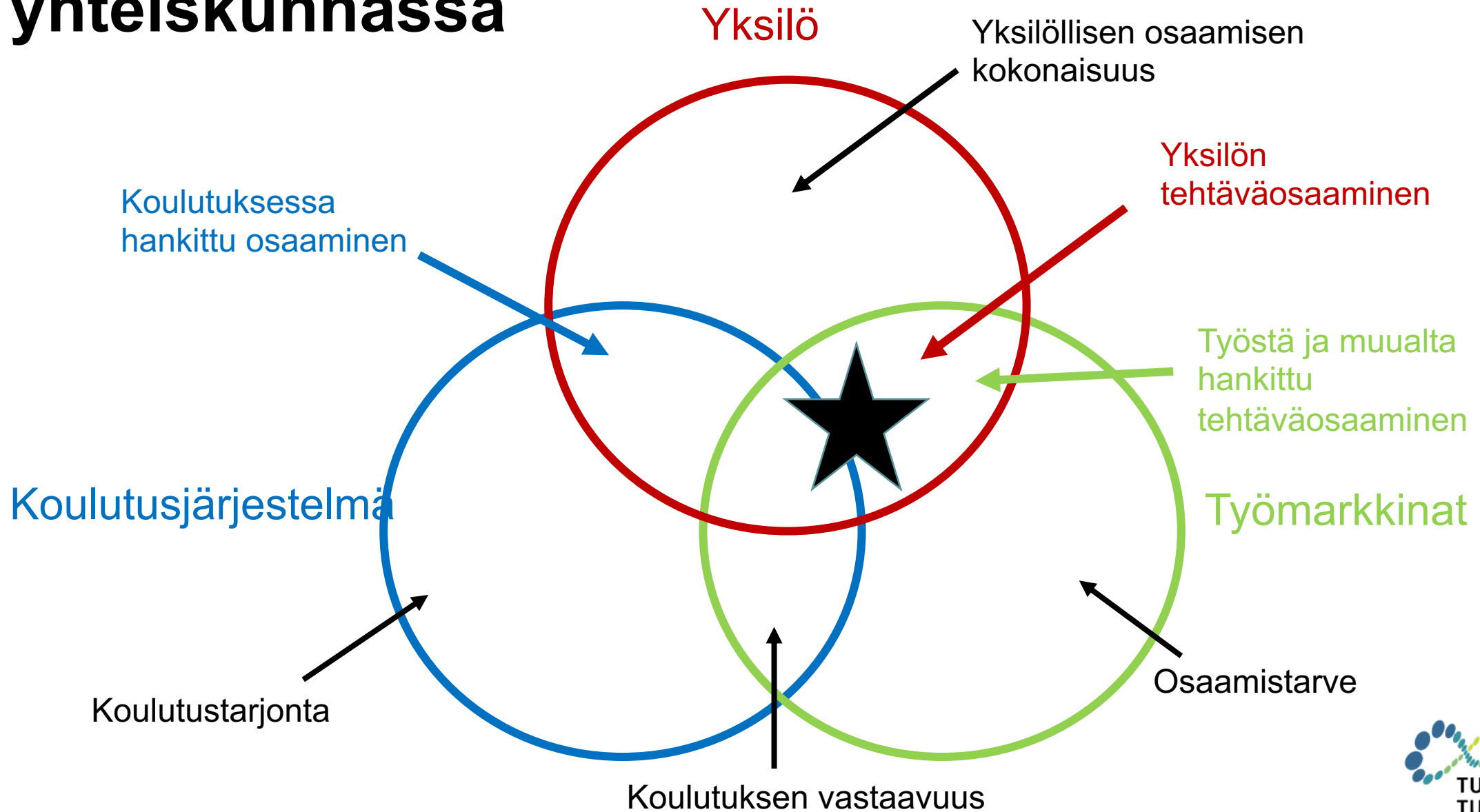

Mitä osaaminen on?

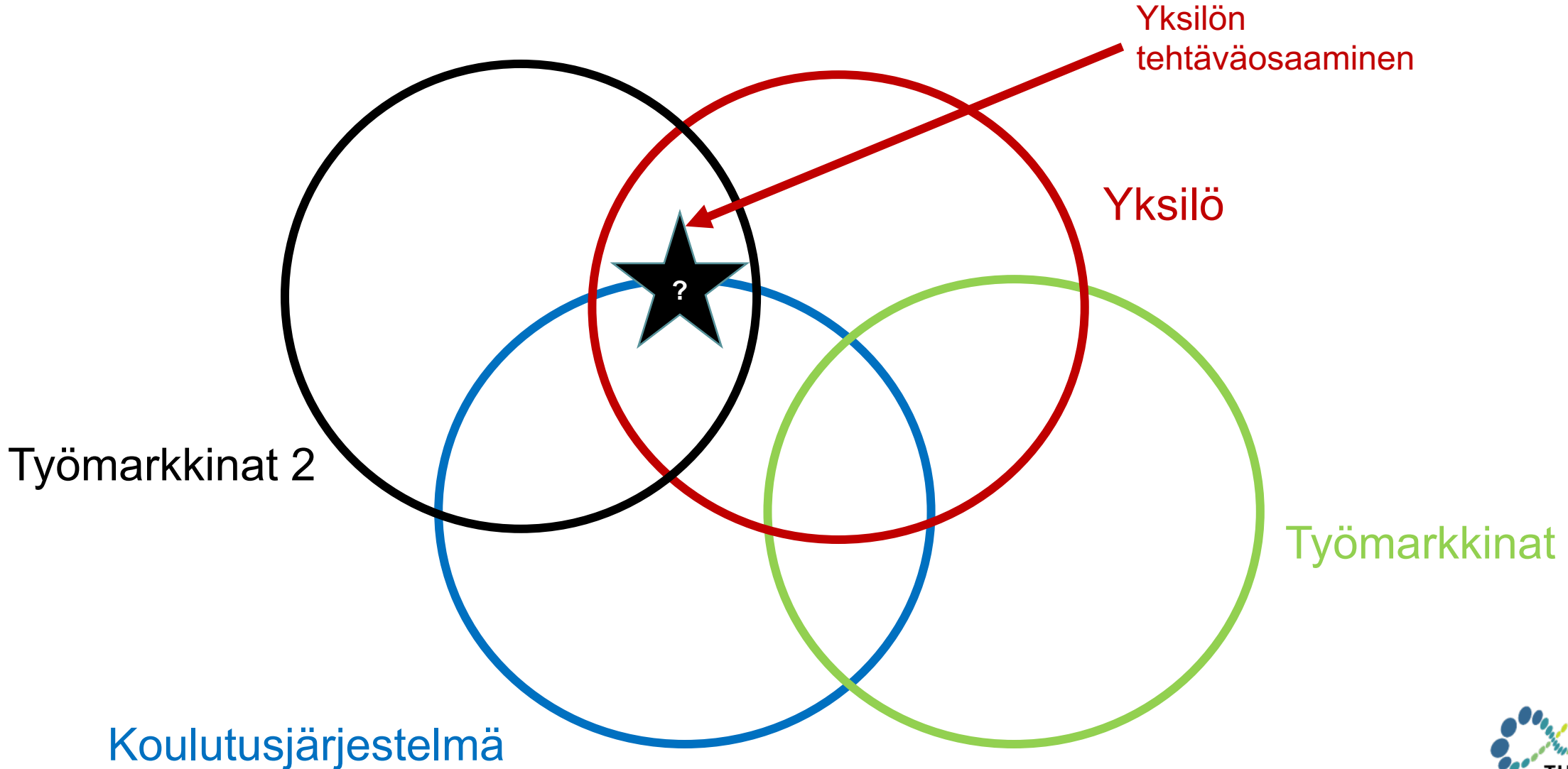
Mikä muuttaa
osaamistarpeita?

Miten osaaminen muuttuu?

Osaaminen yhteiskunnassa

Työmarkkinat 2: uudet osaamistarpeet?

Osaaminen yhteiskunnassa

- Henkisen pääoman varanto
- Hyvinvoinnin ja toimeentulon lähde
- Osaaminen on tietoa kontekstissa: koulutuksen ja oppimisen tavoitteena on osaamisen kehittyminen
- Tulevaisuuden osaamiset eivät tiedossa:
 - > muuttuvien osaamistarpeiden ennakointia ja jatkuvan oppimisen kokonaisuutta ei voi ulkoistaa yksilölle
 - > rakenteiden jatkuva kehittäminen
- Uusien työn ja toimeliaisuuden muotojen tunnistaminen: yksilöt työelämän uudistajia, eivät vain uusintajia
- Osaamisen täydentäminen eri elämäntilanteissa joustavasti
 - > jatkuvan oppimisen mahdollisuudet kaikille
 - > osaamisidentiteetin kehittyminen

Osaamisen visioprosessi Turussa

- Koulutusvision tilalle osaamisen visio
- Kaupunki nähdään sekä oppimis- että osaamisympäristönä
 - systeeminen näkemys jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämisen puitteista
 - yhteistyö koulutuksen järjestäjien ja elinkeinoelämän kanssa
- Visioprosessin tulevaisuuskyselyssä vastaajien huolena osaamisen keskittyminen ja osaamiserojen kasvu
- Toiveena kaikilla ikäluokilla monivuotiset, henkilökohtaiset osaamisen kehittämissuunnitelmat omiin työtehtäviin liittyen

Osaamisen visioprosessi: haasteita

- **Työvoiman riittävyys:** eläköityminen, syntyvyyden lasku, osaamisvajeet
- **Koulutustason nosto:** Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena korkea-asteen tutkinto yli puolelle nuorista
- **Osaamisvaatimusten ja –tarpeiden muutokset:** Kokonaisten toimialojen hauraus, perhostalous sekä poliittinen ohjaus (strategiat, lainsäädäntö, verotus) ja niiden vaikutus työelämään, logistiikkaan, liikkuvuuteen
-> vaatii sekä joustavaa reagointia että aktiivista ennakointia

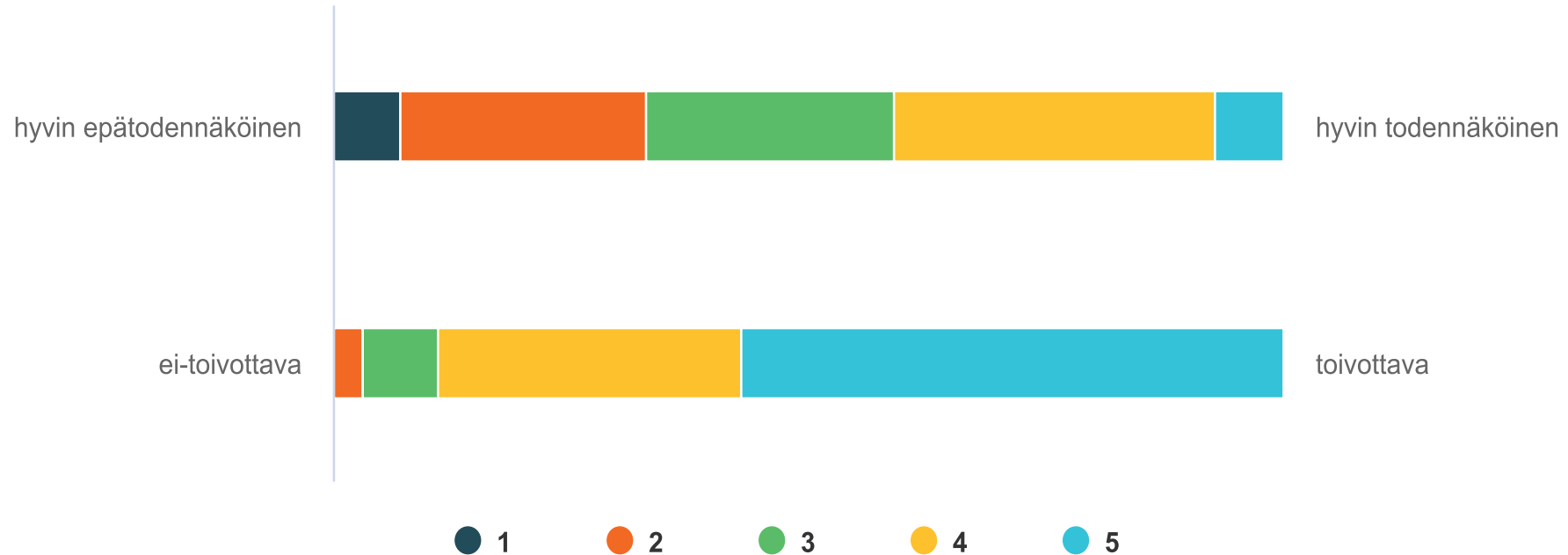

Tulevaisuuskuvia

- Turun osaamisen visio 2040 –prosessi käynnissä
- kaikille avoin tulevaisuuskuvakysely keväällä 2020
- vastaajia 116, joista 75% 35-65 –vuotiaita
- arvioitavana 4 tulevaisuuskuva ja 11 väitettä

5. Työnantajat tarjoavat joustavia opiskelu- ja työmahdollisuuksia erityisesti 15–20 -vuotiaille ja yli 60-vuotiaille.

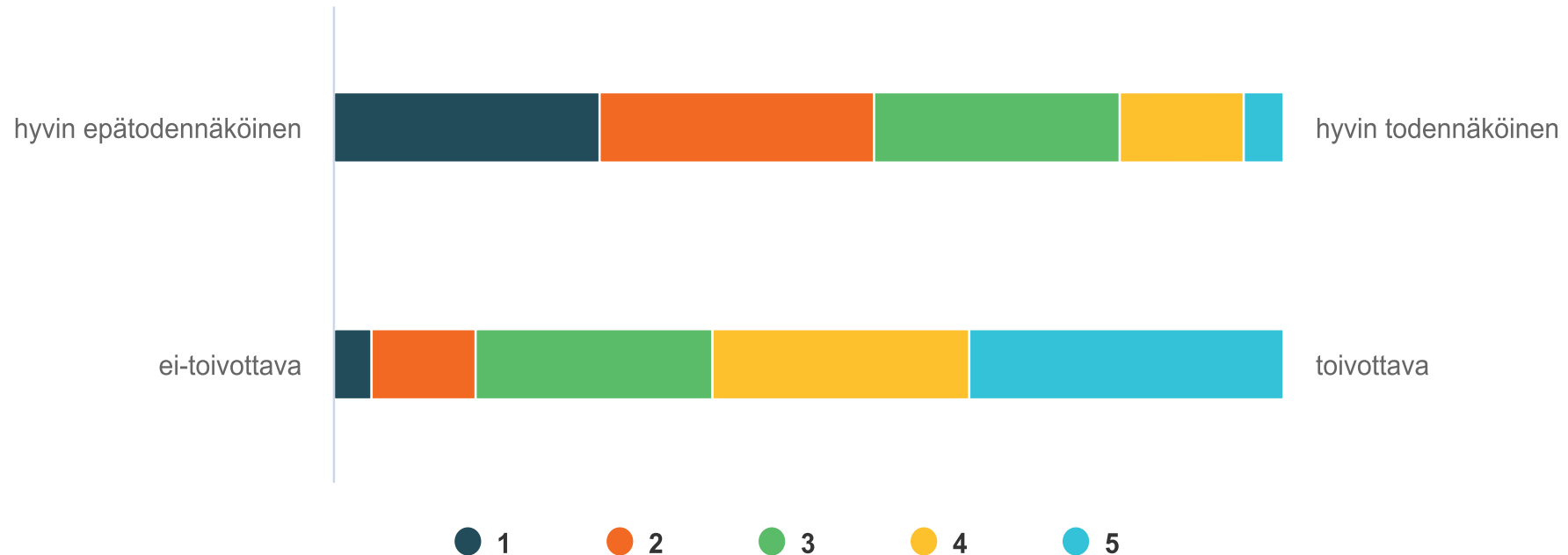
Vastaajien määrä: 113

Lähde: Turun osaamisen visio 2040: tulevaisuuskuvakysely keväällä 2020

8. Työnantajat ovat sopeutuneet siihen, että osaajat tekevät vuodessa töitä 7 kuukautta ja käyttävät muun ajan itsensä kehittämiseen ja lomailuun.

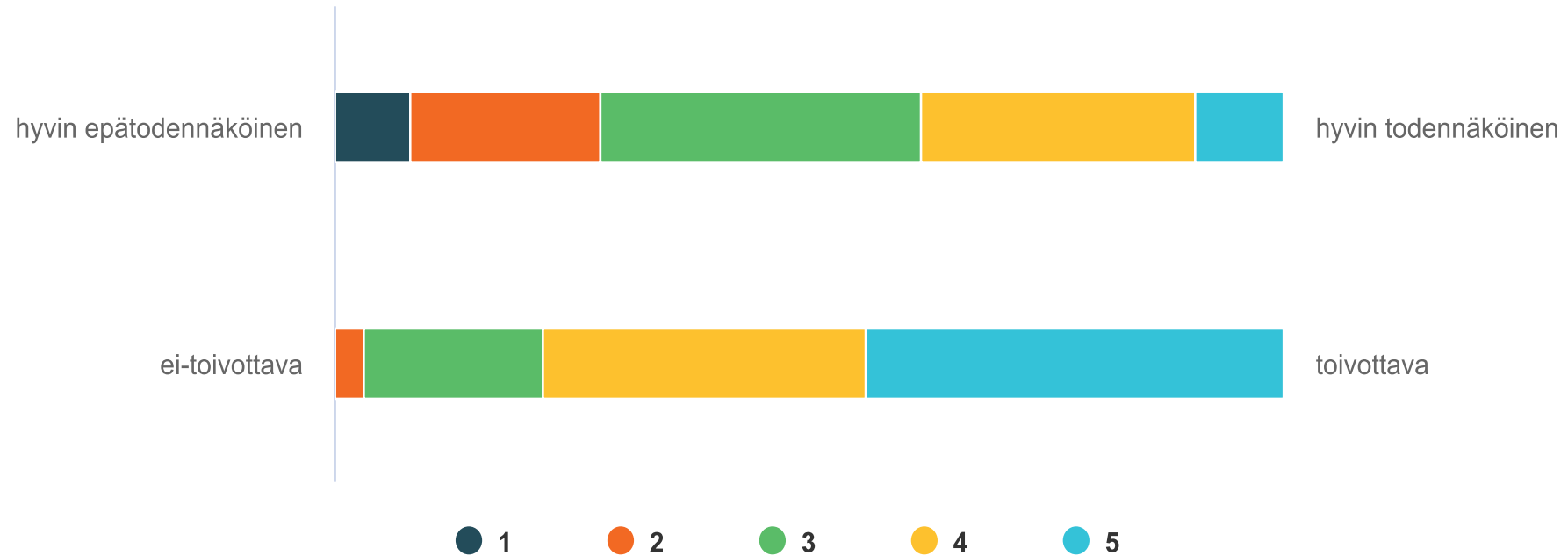
Vastaajien määrä: 113

Lähde: Turun osaamisen visio 2040: tulevaisuuskuvakysely keväällä 2020

9. Lähes kaikille työssäkäyville laaditaan monivuotinen suunnitelma oman osaamisen kehittämiseksi. Opinnot ja työnteko vuorottelevat.

Vastaajien määrä: 113

Lähde: Turun osaamisen visio 2040: tulevaisuuskuvakysely keväällä 2020

Visioproessin tuloksia

- Veto- ja pitovoiman merkitys:
 - tarvitaan kriittinen massa osaajia ja yrityksiä
- Osaajavaje sekä yrityksillä (it-osaaminen, lisäksi alueelliset tarpeet) että julkisella sektorilla (eläköityminen):
 - tarvitaan lisää osaajia sekä Suomesta että muualta
 - osaamisten ja osaamistarpeiden älykäs yhdistäminen
- Monipuolisuus sekä koulutuksen että elinkeinoelämän rikastajana, myös ennakoinnissa moniäänisyys tärkeää
- Alueelliset toimijat puitteiden luojana ja yhteistyön mahdollistajana?
- Vision julkistus 4.2.2021

Alueellinen osaamisen ennakointi

- Ennakointia sekä valtakunnallisesti (OKM/OEF) että alueellisesti (maakuntaliitot, Ely-keskukset, yhteistyöelimet)
- Keskipitkän aikavälin ennakoinnissa vajetta: systemaattista ja analyttistä toimintaa (OKM)
- Yhteistyö koulutuksen järjestäjien, julkisen sektorin ja elinkeinoelämän välillä
 - Ennakointiakatemian rooli?
- Miten vastataan haasteisiin oman alueen näkökulmasta?
 - systeeminen ymmärrys ja yhteistyö + vaikuttaminen

Ennakointiakatemian skenaariotyö

- Omistajina toimialaverkostot ja toimijoina niiden työryhmät
- Aluksi klusterirajat ylittävä tulevaisuuden luotaus: toimintaympäristöanalyysi, mahdolliset ja mahdottomat tulevaisuudet
- Systeminen ymmärrys, osaamisen ekosysteemin tunnistaminen
- Prosessit ylittävä osaaminen huomioon: mm. valmistus-, laatu-, turvallisuus-, liiketoiminta- ja ympäristöprosessit
→ alueellisen kilpailukyvyn vahvistaminen

**TURUN
YLIOPISTO**

**TULEVAISUUDEN
TUTKIMUSKESKUS**